

**OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA
W GDAŃSKU**

**Sprawozdanie
z egzaminu maturalnego
w 2016 roku**

**Język kaszubski
województwo pomorskie**

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Kaliściak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Opieka merytoryczna

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Bartosz Kowalewski (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownia ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: ckesekr@cke.edu.pl
www.cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90, fax 58 520 55 91
e-mail: komisja@oke.gda.pl
www.oke.gda.pl

Język kaszubski 2016

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z dwóch zestawów zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzające umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegające na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Ųtwórca wirtualnych swiatów* – rozmowy Karola Wichera z Mateuszem Bullmannem odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 1 zadanie zamknięte wielokrotnego wyboru; do tekstu *Węcynienie* (Kadziernż Őstrowsczi) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte także wielokrotnego wyboru. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu Romana Robaczewskiego *Derdowszczi w Parizu*. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu Wojciecha Meszka *Kōrbiōnka z aniołā*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Pōgranicze* Zbigniewa Jankowskiego i *Wspōmink dodomū* Henryka Jerzego Musy Kota.

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach: II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą, III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie, V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	17
	z techników	3
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	10
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	15
	ze szkół niepublicznych	5
	kobiety	12
	mężczyźni	8
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		24 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		9	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹² (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959):

¹²Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	20	16	94	63	22,75, 79	56	28
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	17	48	94	68	22	57	29
z techników	3	21	79	57	21	52	29

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
		Zdający	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	80
1.2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty.	85
1.3.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim, posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych).	3.2) wzbogaca zasób słownictwa.	35
1.4.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	20
1.5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej	2.4) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty.	75

	z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.		
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	50
2.2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	90
2.3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	85
2.4.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim, posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (gramatycznych).	3.2) posługuje się językiem kaszubskim w sposób zapewniający sprawną komunikację językową.	5
2.5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (grupy zdań uporządkowanych w akapicie).	85
3.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	54
4.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych). V. Analiza	3.4) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2) rozpoznaje problematykę utworu; 5.4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji,	57

	i interpretacja tekstów kultury.	kompozycji) i określa ich funkcje; 5.4) R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5.7) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (sytuacja liryczna); 5.8) rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi; 5.9) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe; 5.11) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	
--	----------------------------------	--	--

Komentarz

Egzamin maturalny z języka kaszubskiego jako języka regionalnego zdawany na poziomie rozszerzonym był umiarkowanie trudny.

W grupie zadań testowych sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienie na różnych poziomach – było jedno zadanie bardzo trudne (zadanie 2.4.), dwa zadania trudne (zadania 1.3., 1.4.), jedno umiarkowanie trudne (zadanie 2.1.), pięć łatwych (zadania 1.1., 1.2., 1.5., 2.3., 2.5.) i jedno bardzo łatwe (zadanie 2.2.).

Zadanie 1.1. (poziom wykonania – 80%) polegało na wyjaśnieniu znaczeń dwóch słów, które można było wyciągnąć bezpośrednio z tekstu lub podać z autopsji, bo temat dobrze znany młodzieży, dotyczący świata komputerów.

Zadanie 1.2. (poziom wykonania – 85%) polegało na wyborze poprawnej odpowiedzi z czterech podanych możliwości; tego typu zadania zwykle są poprawnie wykonywane przez większość zdających.

Zadanie 1.3. (poziom wykonania – 35%) wymagało od zdających znajomości leksyki kaszubskiej i polegało na podaniu synonimów czterech wybranych z tekstu słów, ale rzadko używanych w toku nauki i mowie potocznej.

Zadanie 1.4. (poziom wykonania – 20%) wymagało od zdającego analizy przytoczonego tekstu, wyciągnięcia z niego głównych myśli i wyjaśnienia znaczenia tytułu utworu; zdawało się być na pierwszy rzut oka zadaniem łatwym, sprawiło jednak zdającym sporo kłopotu, zdający musiał sam wymyśleć i napisać tekst.

Zadanie 1.5. (poziom wykonania – 75%) polegało na wyrażeniu własnej opinii na temat postawionej tezy i poparcie jej jednym własnym argumentem. Ponieważ pytanie dotyczyło kardynalnych dla Kaszub wartości, nie sprawiło zdającym większych trudności w udzieleniu odpowiedzi.

Zadanie 2.1. (poziom wykonania – 50 %) bazowało na konieczności podania argumentów, które należało wywnioskować na podstawie analizy tekstu.

Zadanie 2.2. (poziom wykonania – 90%) wymagało znajomości zasobów leksyki i frazeologii kaszubskiej, nie przysporzyło zdającym kłopotu.

Zadanie 2.3. (poziom wykonania – 85%) miało dobry wynik z uwagi na to, że było skomponowane według formuły zadania zamkniętego z możliwością wyboru jednej poprawnej odpowiedzi; takie zadania zwykle wypadają bardzo dobrze.

Zadanie 2.4. (poziom wykonania – 5%) sprawiło zdającym sporo trudności, dotyczyło znajomości gramatyki języka kaszubskiego, (słowotwórstwo: zdrobnienia, formanty).

Zadanie 2.5. (poziom wykonania – 85%) – zadanie zamknięte nie sprawiło zdającym kłopotu.

Zadanie 3. sprawdzało umiejętność tłumaczenia tekstu kaszubskiego na język polski i okazało się umiarkowanie trudne. Zdający umiejętnie odczytywali tekst, rozumieli poszczególne wyrazy, frazeologizmy. Niezłe radzili sobie z całościowym rozumieniem tekstu, jak i poszczególnych struktur gramatycznych. Należy też stwierdzić, że nie mieli większych kłopotów z rozumieniem znaczenia elementów spajających, jak też z czynną znajomością leksyki.

Zadanie 4. wymagające napisania własnego tekstu, okazało się dla zdających również umiarkowanie trudne. Większość zdających wybrała napisanie wypowiedzi argumentacyjnej, jedna osoba zdecydowała się na interpretację porównawczą utworów poetyckich. Rozprawka nie sprawiła zdającym większego kłopotu w sferze rozumienia załączonego tekstu, określenia głównego problemu, rozważenia i oceny rozwiązania tegoż problemu. Nie mieli też większych kłopotów z odwołaniem się do załączonego tekstu, czy powołaniem się na inny tekst kultury. Najwięcej usterek pojawiło się w kategoriach: spójność lokalna i poprawność językowa, gdzie zdający tracili najczęściej punktów. W tegorocznej edycji egzaminu były wypracowania napisane w języku kaszubskim (większość była pisana po polsku). Największym problemem zdających okazały się znajomość gramatyki i ortografii języka kaszubskiego.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający wyczerpująco zrealizował kryteria oceny wypowiedzi pisemnej.

Wielu ludzi twierdzi, że sama mowa wystarczy, by należyście opisać świat, który nas otacza. Jednakże bardzo często zapominają o tym, że tego, co najpiękniejsze, nie da się w żaden sposób opisać ani opowiedzieć.

Wojciech Mysz w utworze „Kórbionka z aniołā” idealnie pokazuje to, że mowa jest niewystarczaln^a do tego, by przekazać wszystko. Kiedy chciał opisać to, co dzieje się w jego wnętrzu, słowa nie pozwoliły na należyte przekazanie wszystkiego. Człowiek jest istotą złożoną i choćby bardzo chciał - nie uwięździ się na tyle słowami, tak, że opowie o sobie wszystko. Jednakże serce czerpie siłę do działania z mowy - to ona daje moc i sprawia, że może ono dalej „żyć”. W kolejnych akapitach Wojciech Mysz daje do zrozumienia, że jego kaszubskiego serca nie opiszają żadne słowa, ale „gódka” kaszubka. Jest to jednoznaczne z tym, że w pełni identyfikuje się z regionem, z którego pochodzi. Bardzo ważna jest dla niego mowa kaszubska.

Autor „Kórbionki z aniołā” wykorzystuje też motyw skazanej mowy, która jest charakterystycznym i najbardziej rozpoznawalnym elementem Remusa - bohatera powieści Aleksandra Majkowskiego. Przywołując wymieniany powyżej motyw, Wojciech Mysz niejako argumentuje to, że słowa nie są wszystkim, nie są nawet częścią. Remus był dobrym człowiekiem,

miał bardzo bogate wnętrze. Jednakże przez
 większość ludzi był odpychany. Właśnie
 przez swoją skazaną mowę. Dzięki przepięknym
 opisom Aleksandra Majkowskiego, magister
 poznaje przeszcucia, uczucia i wszelakie
 myśli bohatera. ~~Mowa~~ Mowa była mu
 niepotrzebna, potrafił wykreować sobie
 świat nawet bez tego elementu. ²³

Maj siostry Maryi również przez
 pewien czas nie korzystał z narzędzia
 mowy. W jego przypadku była to kara za
 niedowieranie w Boga, która może
 dać życie. Początkowa postać biblijnej
 bardzo często przechodziła pogodzenie się
 z zaskakującą sytuacją. Jednakże po pewnym
 czasie pogodził się z wolą Boga i
 nie buntował się. W jego przypadku
 była to oczywiście tylko czasowa niezdo-
 łność do mówienia, ale jego przykład
 chyba najlepiej pokazuje to, że Bóg, odbierając
 komuś dar mowy, ma w tym jakiś
 cel. Drugą sprawą, którą przybliżyć nam
 widnie ta biblijna postać - ojciec Jana
 Chrzciciela - jest to, że bez mowy również
 można ogarnąć świat w pełni i móc
 korzystać z jego dobrodziejstw.

Moim zdaniem ludzka mowa nie
 jest w stanie wyrazić naszych uczuć,
 patrzenia na świat. Aby poznać tajemnice
 tego, co nas otacza, należy sięgnąć nieco
 dalej, zejść do głębi.